

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : ชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสารเคมีตกค้างในเลือดเกษตรกร
: กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ชื่อผู้วิจัย : นายพิสิษฐ์ ฉางข้าวชัย

สาขาวิชา : สาธารณสุขศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

: รองศาสตราจารย์วริยวรรณ คำไทย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวิศ จิตรวิจารณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจการใช้สารกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรในชุมชน และเพื่อหาแนวทางการจัดการสารเคมีตกค้างในเลือดเกษตรกรของชุมชน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมในพื้นที่หมู่บ้านนาป่าเปก ตำบลหมอกจำแป่ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่าง 140 คน มีอายุเฉลี่ย 37.12 ปี ระยะเวลาที่ใช้สารกำจัดศัตรูพืช เฉลี่ย 12.63 ปี อาการแพ้พิษที่เคยได้รับ มีอาการเวียนศีรษะ ร้อยละ 55.00 คอแห้ง ร้อยละ 42.14 ปวดศีรษะ ร้อยละ 32.14 ด้านพฤติกรรมพบว่า เกษตรกรมีความรู้ในระดับปานกลาง มีเจตคติในระดับดี และมีการปฏิบัติตัวในการป้องกันอันตรายจากสารกำจัดศัตรูพืชในระดับมาก ทุกภาคส่วนในชุมชนทั้งจากเกษตรกร องค์กรชุมชน และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ได้ร่วมหาแนวทางและปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด โดยร่วมจัดตั้งกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ การให้ความรู้และฝึกปฏิบัติแก่เกษตรกร การศึกษาดูงานจากชุมชนต้นแบบเกษตรอินทรีย์ การออกมาตรการในการตัดทำลายซากต้นพืชเพื่อตัดวงจรระบาด การพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมการขยายเชื้อสารชีวภาพ การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นในการใช้สมุนไพรบำรุงรักษาสุขภาพ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมสนับสนุนงบประมาณ เพื่อตรวจเลือดหาระดับเอนไซม์โคติโนเอสเทอเรสในเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง ภาคราชการช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกร ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมถึงการหารายได้อื่น เพื่อลดการพึ่งพิงรายได้จากภาคการเกษตรแต่เพียงอย่างเดียวการปฏิบัติตามแนวทางการจัดการในครั้งนี้นำไปสู่การจัดการสารเคมีตกค้างในเลือดเกษตรกรอย่างเหมาะสม

The Title : The Community Participation of the Management Chemical Pesticides in Agriculturalist's Blood : The Case Study in Amphoe Muang, Mae Hong Son Province

The Author : Mr. Pisit Changkhaochai

Program : Public Health

Thesis Advisors : Assoc. Prof. Wariyawan Khamthai Chairman
: Asst. Prof. Dr. Chawit Chitwicharn Member

ABSTRACT

This study aims to survey the pesticide usage of farmers in a community to find management model for chemical pesticides in agriculturalist's blood with the community participation in Na Pa Paek village, Mok Jam Pae sub-district, Muang district, Mae Hong Son province.

The result of the study showed that the average age of 140 samples was 37.12 years and the average period of the pesticide exposure was 12.63 years averagely. For allergic symptoms, it was found that 55.00 percent of farmers had nausea, 42.14 percent had dry throat, and 32.14 percent had headache. Regarding the farmer's behaviors, it was found that the farmers had moderate knowledge about the pesticides, had good attitude, and followed the instructions to prevent harms from the pesticides at a high level. Every sector in the community, including the farmers, community organization, and relevant government sector, collaborated to find and follow a guideline to prevent hazardous effects from the pesticides. They cooperated to initiate the chemical-free farmer's group, provided the farmers knowledge and training course, organized a tour to a model organic farming, issued a measure to destroy dead plants to prevent the disease contagion, developed knowledge and invention regarding biopesticide, and promoted local wisdom regarding herbal uses for health. Local administration consistently supported the budget for blood test to find cholinesterase in the farmers' blood. The government sectors helped develop the farmers' life quality in terms of their physical, psychological, social, and environmental

aspects. The government sectors also sought for other channels of income to reduce the dependence on the agriculture. The following of the above management guidelines could result in an appropriate control of chemical pesticides in agriculturalist's blood.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์วิภาวรรณ คำไทย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวิศ จิตรวิจารณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม คณาจารย์ในสาขาวิชาการรวมถึงผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ มาโดยตลอด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณกลุ่มผู้ให้ข้อมูลบ้านนาป่าแปก หมู่ 4 ตำบลหมอกจำแป่ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมืออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา และขอขอบคุณ พี่น้องผองเพื่อนทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ พร้อมทั้งเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

พิสิษฐ์ ฉางข้าวชัย

